

Bildande av Rånesvårre naturreservat i Jokkmokks och Gällivare kommuner

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 1, ska utgöra Rånesvårre naturreservat. Den slutliga inmätningen av området kan innebära mindre justeringar av reservatets avgränsning och areal.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (Bilaga 7).

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö och biologiska mångfald med avseende både på de skogliga värdena som på de värdefulla våtmarkskomplexen. Känslan av orörd vildmark med en urskogsartad karaktär ska bevaras. Skogar, våtmarker, sjöar, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. Syftet är även att motverka fragmentering av området och att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte också att ge möjlighet till naturupplevelser och friluftsliv i ostörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Områdets skogliga värdekärnor lämnas för fri utveckling. Det kan dock bli aktuellt att genomföra naturvårdsbränning i vissa värdekärnor.
- Utvecklingsmarker och arronderingsmarker återställs till naturskog genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel som exempelvis naturvårdsbränning, stängsling, ringbarkning och/eller röjning av ungskog.
- Vid behov återställa områdets naturliga hydrologi och struktur genom att till exempel lägga igen diken eller åtgärda vandringshinder.

- Främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet tas bort, i de fall det är möjligt.
- Naturliga störningar som till exempel översvämningar och stormfällningar tillåts ha ett naturligt förlopp. Bränder kan dock släckas vid behov.
- Alla åtgärder i reservatet planeras så att körskador och annan påverkan på markskiktet undviks.
- Besökare informeras om reservatets naturvärden.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet samt dess prioriterade bevarandevärden är områdets storlek och variationsrikedom med mycket höga natur- och landskapsvärden. Detta innefattar både de skogliga värdena och de värdefulla våtmarkskomplexen, liksom de miljöer och arter som är utpekade inom Natura 2000.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att kunna bevaras och utvecklas. Detta kan inte kombineras med att skogsavverkning eller annan exploatering bedrivs i området.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Rånesvårre
Kommun:	Jokkmokk och Gällivare
Lägesbeskrivning:	25 km NV om Murjek
Area:	ca 8640 ha
Fastigheter:	Jokkmokk Ranesvare 1:8, Naturvårdsverket Jokkmokk Högheden 1:1, Sveaskog Jokkmokk Ranesvare 2:1, Sveaskog Jokkmokk Majtum 1:14, Sveaskog Jokkmokk Högrträsk 2:8, Privat Jokkmokk Kuouka 4:8, Privat Jokkmokk Näsberg 2:8, Naturvårdsverket Gällivare Båtheden 1:1, Naturvårdsverket Gällivare Storlandet 5:1, Sveaskog
Samfälligheter:	Kuouka S:8, Kuouka S:9 (Kuouka skifteslag) Palkijaur s:1 (Palkijaur och Aimoluoppal skifteslag) Fiske i bäcken inom Högrträsk 2:8 (5) och Ranesvare 1:8 (2) är samfällt till Högrträsk skifteslag

Datum
2024-04-22

Diarienummer
511-5751-2022

NVR ID
2022309

Natura 2000: Ranesvare SE0820337
Del av Råneälven SE820431

Samebyar: Tuorpon, Sirges, Jåhkågaska Tjiellde, Gällivare, Udtja,
Unna tjerusj (Sörkaitum)

Förvaltare: Länsstyrelsen

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet. Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar. Skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar.
2. På annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t ex genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa.
3. Uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn enligt A12.
4. Anlägga väg eller led.
5. Anlägga ledning i luft, mark eller vatten.
6. Bedriva vattenverksamhet, t ex genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder.
7. Plantera in växt-, djur-, eller svampart.
8. Släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringssämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen.
9. Framföra motordrivna fordon utanför väg. Vägarnas sträckning framgår av Bilaga 1.
10. Sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. Förändra byggnad eller anläggning.
12. Uppföra älgstorn.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt A:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut.

2. Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för underhåll av väg, exempelvis snöröjning, flytt av träd som fallit över vägen eller andra åtgärder för att bibehålla vägens nuvarande standard. Innan större underhållsåtgärder ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB. Exempel på sådana åtgärder är byte av vägtrummor och rensning av vägdiken. Vägarnas sträckning framgår av Bilaga 1.
3. Ovanstående föreskrifter ska inte heller utgöra hinder för underhåll av byggnader, stigar, leder, kraftledningar, järnvägar eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB.
4. Inom reservatet finns en jaktstuga med tillhörande byggnader på ofri grund som redovisas i Bilaga 4. Inom det föreskriftsområde som är markerat i Bilaga 4 är det utan hinder av föreskrifterna tillåtet att genomföra röjning av slyskog. Avverkning av grövre träd (diameter över 10 cm i brösthöjd) ska dock ske i samråd med reservatsförvaltaren. Inom detta område är det även tillåtet ta reda på fallna träd samt träd som riskerar att falla. Inom detta område ska föreskrifterna inte heller utgöra hinder för mindre markanläggningar som t ex eldplats. Observera att ovanstående åtgärder kan kräva tillstånd från markägaren samt prövning enligt annan lagstiftning, t ex bestämmelserna om strandskydd.
5. Inom området markerat i Bilaga 5 är det utan hinder av föreskrifterna tillåtet att avlägsna de husvagnar som står uppställda, samt utföra nödvändiga åtgärder för att återställa området till naturlig mark. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer.
6. Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594). Före anordnandet av fasta anläggningar ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd.
7. Vid uttransport av fälld älg eller björn får terrängskoter, t ex fyrhjuling, användas. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer.
8. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Skador på mark och vegetation får ej uppstå.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. Utmärkning av reservatet.

2. Uppsättning och underhåll av tillfällig informationsskylt i samband med skötselåtgärd.
3. Naturvårdsbränning samt efterföljande stängsling.
4. Utförande av återställningsåtgärder, exempelvis röjning av ungskog eller ringbarkning, i delar med lägre naturvärden enligt Bilaga 3.
5. Borttagande av främmande arter, exempelvis contortatall.
6. Utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken.
7. Genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.
8. Tillgängliggörande av reservatet för besökare genom underhåll av väg.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
2. Samla in vedsvampar, mossor eller lavar.
3. Skada vegetationen i övrigt genom att t ex gräva upp växter.
4. Fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt.
5. Samla in ryggradslösa djur.
6. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, rista, gräva eller måla.
7. Skräpa ner.
8. Framföra motordrivna fordon utanför väg. Vägarnas sträckning framgår av Bilaga 1.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt C:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut.
2. Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594). Före anordnandet av fasta anläggningar ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd.

3. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Skador på mark och vegetation får ej uppstå.
4. I reservatet är det utan hinder av föreskriften C4 tillåtet att jaga och fiska i enlighet med gällande lagstiftning.
5. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.

Upplysningar

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2 a §§ MB gäller bl.a. att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, t.ex.

- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. MB och artskyddsförordningen (2007:845).
- verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i särskilda skyddade områden (t.ex. Natura 2000) krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a och 29 b §§ MB.

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

Under åren 1987-1990 avsatte Domänverket 84 fjällnära domänreservat. Syftet var att bevara större, sammanhängande fjällnära skogsområden och angränsande fjällmark. Vid Domänverkets bolagisering 1992 lades förvaltningen av marken ovan odlingsgränsen på

Statens Fastighetsverk medan statens mark nedan odlingsgränsen lades på Assi Domän AB. Ett avtal upprättades mellan staten och Assi Domän AB vilket innebar att samtliga fjällnära domänreservat fick överföras på Statens Fastighetsverk. Domänreservatet Rånesvärre var ett sådant fjällnära domänreservat nedan odlingsgränsen, och bestod av ett mindre område runt Björk- och Granberget.

I slutet av 1995 träffade Statens Fastighetsverk och Naturvårdsverket en överenskommelse om fastighetsförvaltningen av mark med särskilt stora naturvärden. Detta omfattade de 84 fjällnära domänreservaten.

Länsstyrelsen hade under lång tid känt till att det inom det nu aktuella naturreservatsområdet Rånesvärre fanns skogar och våtmarker med mycket höga naturvärden, inte minst genom Steget Före som under 1980- och 90-talen lyfte fram stora delar av området som skyddsvärt. Det var dock först i samband med en stor inventering av värdefulla statliga skogar (den så kallade SNUS-inventeringen) som områdets avgränsning fick sin nuvarande utbredning. Detta inkluderade den stora lövbrännan i sin helhet liksom de värdefulla våtmarkerna. Naturvärdesinventeringen, som var rikstäckande, utfördes under åren 2003-2004 av länsstyrelsen på uppdrag av regeringen och redovisades 2004-2005. För Norrbottens län redovisades totalt 432 statliga skogsområden som skyddsvärda däribland Rånesvärre som redovisades i Naturvårdsverkets rapport 5445.

Under 2004-2005 genomfördes ett fördjupat samråd mellan Naturvårdsverket, länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län samt Sveaskog för redovisade områden på bolagets marker. Samrådet med Sveaskog resulterade i en överenskommelse för merparten av områdena, där ansvaret för det långsiktiga bevarandet fördelades mellan myndigheterna och bolaget. I juni 2008 träffade Naturvårdsverket och Sveaskog AB en överenskommelse om att områdena som redovisats som planerade naturreservat fick skyddas utan krav på ekonomisk ersättning för Sveaskog.

Under förhandlingarna med Sveaskog 2005 kunde samrådet dock inte slutföras för alla områden som redovisats i inventeringsrapporterna. Ett av dessa områden var Rånesvärre. Den främsta anledningen till att samrådet inte kunde slutföras var att det vid förhandlingarna fanns olika tolkningar om miljömålet Storslagen fjällmiljö även kunde omfatta skogsmiljöer. I miljömålspropositionen (2004:05/150) klargjorde regeringen detta men klarläggande kom försent i processen.

Som en följd av detta lades hela eller delar av områdena åt sidan för vidare utredning och samråd. Bland dessa områden fanns många av de största och allra mest värdefulla urskogsobjekten som identifierats på Sveaskogs mark.

I de följande samråden visade det sig vara svårt för parterna att enas kring ramar och förutsättningar för arbetet. Detta ledde till slut till att Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Norrbotten under 2014 överlämnade en hemställan till regeringen, med förslag på hur områdena skulle hanteras. I april 2016 undertecknades en

överenskommelse om intrångsersättning mellan Naturvårdsverket och Sveaskog. Överenskommelsen innebär att naturreservat nu kunde bildas i enlighet med det förslag som redovisades i Naturvårdsverkets rapport 6577.

Under den rikstäckande Våtmarksinventeringen (VMI) under 1980-2000-talen fick större delen av myrkomplexen i Rånesvärre högsta naturvärdesklass. De kom sedermera att ingå i den regionala och nationella Myrskyddsplanen där de prioriterats för långsiktigt skydd.

Fortsatt arbete med markåtkomst har resulterat i att även delar av det närliggande skogsberget Allakvärre i sydväst inkluderas i reservatsområdet Rånesvärre.

I den statliga Skogsutredningen som kom 2019 lyftes återigen frågan om ett långsiktigt skydd av de unika fjällnära skogarna. Under 2022 fattades beslut om att bland annat Sveaskog skulle göra en frivillig avsättning av fjällnära skog utan ersättning. I och med detta beslut utökades Rånesvärre i nordväst med området Tjanasvaara som adderade ytterligare drygt 200 ha till det blivande naturreservatet.

Inom reservatet ligger två mindre våtmarker, så kallade ströängar. Dessa hör till två enskilda fastigheter. Intrångsavtal med markägarna slöts år 2012 respektive 2020.

Vid beslutstillfället var Lantmäteriets fastighetsförrättning inte klar. När förrättningen har slutförts kommer de delar av naturreservatet som Naturvårdsverket äger att utgöra en egen fastighet.

Förfrågan om konsultation skickades till Gällivare sameby, Unna tjerusj sameby, Tuorpon sameby, Sirges sameby, Jåhkågaska tjiellde sameby, Udtja sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultation begärdes av Gällivare sameby, Unna tjerusj sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultationerna har genomförts och avslutats i enighet med Unna tjerusj sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultationen med Gällivare sameby avslutades utan att enighet kunde uppnås. Länsstyrelsen kan inte gå samebyn tillmötes när det gäller önskemålen om förbud mot snöskoterkörning och generella undantag för skötselåtgärder vid stormfällning och snöbrott.

Ärendet har remitterats till Försvarmakten, Sveriges geologiska undersökningar (SGU), Skogsstyrelsen och Sametinget. Försvarmakten har inga synpunkter. SGU avstår från att yttra sig. Skogsstyrelsen ser positivt på bildandet av reservatet. Sametinget framför att renbetet inte får påverkas negativt samt att framkomligheten inte får hindras för renar och renskötare. Sametinget är tveksamma till instängsling av områden då det kan få stor påverkan på renskötseln i området. De framför att samebyarna bör få stort inflytande på eventuella frågor om instängsling och hur det eventuellt ska genomföras.

Alla sakägare har förelagts att yttra sig genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar samt i Norrländska Socialdemokraten och Norrbottens-Kuriren. Unna tjerusj, Tuorpon, Sirges, Jåhkågaska tjiellde, Udtja och Gällivare samebyar, Sveaskog, Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA, Trafikverket, Vattenfall Eldistribution AB, Vattenfall Vattenkraft AB, Jokkmokks Sockenallmänning samt privata markägare har fått förslaget

skickat till sig direkt i enlighet med 49§ tredje stycket delgivningslagen (2010:1932). Samtliga sakägare anses ha tagit del av förslaget till beslut genom delgivning den 20 februari 2024. Tuorpon och Unna tjerusj samebyar har inget att erinra. Jåhkågaska tjiellde meddelar att ärendet inte rör dem. Trafikverket och Vattenfall Eldistribution AB har lämnat synpunkter, se *Synpunkter på förslaget* nedan.

Samråd med Jokkmokks och Gällivare kommuner har föregått beslutet. Gällivare kommun har inget att erinra i ärendet. Jokkmokks kommun har inte inkommit med något svar.

Samråd med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten har genomförts. Myndigheterna tillstyrker förslaget.

Synpunkter på förslaget

Trafikverket har lämnat synpunkter angående Malmbanan. Malmbanan ligger utanför reservatsgränsen men Trafikverket påpekar att dikesåtgärder och andra åtgärder för att påverka vattenhydrologin kan innebära risker på järnvägsanläggningen. Innan åtgärder i vatten genomförs vill de att samråd med Trafikverket sker. Trafikverket framför även att rätten att fälla träd på ett tillräckligt avstånd från järnvägen bör säkras, och att järnvägen fortsatt måste kunna utvecklas för att anpassa denna till exempelvis behov för ren och vilt genom t. ex stängselåtgärder och viltpassager. Sammanfattningsvis vill Trafikverket säkerställa att bildandet av naturreservatet inte leder till påverkan på Malmbanan eller hindrar järnvägens utveckling.

Vattenfall Eldistribution AB har lämnat synpunkter angående elnätsanläggning. Elnätsanläggningen ligger utanför reservatsgränsen. Vattenfall framför att föreskrifterna inte får förhindra Vattenfall att utföra återkommande drift- och underhållsåtgärder. I undantag 3 från A-föreskrifterna har länsstyrelsen lagt till *kraftledning*ar.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Motivering av beslut

Området utgör en från naturvårdssynpunkt mycket värdefull skog av urskogsartad karaktär och ett våtmarksområde som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till urskogs- och våtmarksmiljöer. Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av flera miljökvalitetsmål, bland annat *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker*, *Storslagen*

fjällmiljö, Begränsad klimatpåverkan, Levande sjöar och vattendrag samt Ett rikt växt- och djurliv.

Beslutets förenlighet med planer

Enligt översiktsplanen för Jokkmokks kommun (2011) har man gemensamt med Gällivare kommun pekat ut ett mindre utredningsområde för vindbruk som sträcker sig från Björkberget (norra toppen av bergsområdet Ráneshöjden) och norrut in i Gällivare kommun. Det ligger även inom försvarsmaktens stoppområde för höga objekt, klassat som ett påverkansområde. Ett påverkansområde är ett område utanför totalförsvarets riksintresseområde inom vilket en planerad åtgärd riskerar att påverka möjligheten att nyttja det som riksintresset avser att skydda.

Gällivare kommun har inte pekat ut området för vindbruk i sin översiktsplan (2014) utan kategoriserar området som berör det blivande reservatet som ”Övriga områden där olika näringar så som rennäring, skogsnäring och jordbruksnäring bedrivs”.

Länsstyrelsen bedömer att jordbruksnäring inte är en aktuell markanvändningsform i det blivande reservatsområdet. Gällande skogsbruk finns det två likställda skogspolitiska mål – produktion och miljö. Bildandet av ett naturreservat bidrar till uppfyllandet av skogsbrukets miljömål och länsstyrelsen anser därför att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med Gällivare kommuns översiktsplaner. Gällande rennäring se nedan. Området omfattas inte av detaljplaner eller andra planer.

Beslutets förenlighet med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB

Reservatet ingår i ett område som är av betydelse för totalförsvaret (Öppna områden av betydelse) och som enligt 3 kap. 9 § 1 st MB så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Reservatsområdet ligger inom MSA (minimum safety altitude) yta för både Gällivare flygplats och Försvarsmaktens luftrum. Detta innebär att det inom MSA ytan finns fastställda höjder för högsta tillåtna objekt. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt försvårar totalförsvarets intressen.

Det föreslagna området är utpekat riksintresse för rennäring enligt 3 kap. 5 § MB och kärnområde av riksintresse. Gällivare skogssameby bedriver renskötsel stora delar av året i och kring reservatsytan. Samebyn har även strategiskt viktiga områden till exempel uppsamlingsområden inom reservatet. Sirges, Tuorpon, Unna Tjerusj, Udtja och Jåhkågaska tjiellde är andra samebyar som räknar hela eller delar av reservatsytan till sina totala betesområden. När på året och i vilken omfattning de olika samebyarna brukar markerna skiljer sig åt. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt försvårar bedrivandet av rennäring i området.

Reservatet berör ett Natura 2000-område som enligt 4 kap. 1 och 8 §§ MB i sin helhet är av riksintresse. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka skyddet för detta riksintresse.

Stora delar av området utgör även riksintresse för Natura 2000 enligt 4 kap. 1 och 8 §§ MB. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka förutsättningarna för detta riksintresse.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen. Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte. Berörda markägare har ersatts för det intrång i pågående markanvändning som reservatsbeslutet innebär.

Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en Myndighet innan beslut om föreskrifter så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsräddande och övriga konsekvenser. Enligt samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Beskrivning av området

Area: ca 8641 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 4706 ha, varav produktiv skog ca 3068 ha

Våtmark ca 3680 ha

Sjöar och vattendrag ca 119 ha

Övrig mark ca 136 ha

Rånesvårre är ett mycket stort, sammanhängande myr-, berg- och skogslandskap på gränsen mellan Jokkmokks och Gällivare kommuner, ca 25 km nordväst om Murjek. Berggrunden utgörs av granit och syenit. Området består i väst av skogsberglandskapet Rånesvårre där Björkberget och Granberget ingår med toppar på som högst 559 m ö h. Skogen på Rånesvårre (framförallt Björkberget) utgörs till stora delar av gammal urskogsartad gran- eller barrblandskog med inslag av grova gamla tallar som övervägande är 300 år eller ännu äldre. Vegetationstypen är huvudsakligen av frisk blåbärstyp. I den gamla urskogen finns oftast rikligt med lågor och torrträd och många granar är draperade med garnlav. Syd- och östsluttningar på Rånesvårre (Granberget) har en helt annan karaktär och täcks istället av en vidsträckt, tät ca 90-årig björkskog.

Den björkdominerade skogen är en lövbränna från det svåra brandåret 1933 då många skogbränder härjade i Norrbotten. Merparten av de branddödade granarna avverkades i Rånesvärre efter branden, men sedan dess har brandfältet lämnats att självföryngra och utgör idag, med sina ca 1 800 ha, en av landets största bevarade lövbrännor nedan fjällbjörksregionen. Varken myrar eller bäckar har förmått begränsa branden utan brännan når flera kilometer ut i myren. Kontrasten är slående mellan den ljusare björkskogen och den gamla, mörka granskogen på Rånesvärre. Här och var syns små fläckar med äldre granskog i björkskogshavet, fläckar som undgått branden.

Fram till 1990-talets början hade berget i stort sett helt undgått skogsbruk, med undantag för viss plockhuggning av tall. Därefter avverkades några av de mest värdefulla delarna av skogen runt bergets fot. Den kvarstående urskogen högst upp mot topparna skyddades som Rånesvare domänreservat. Skogarna är varierande vad gäller trädslagsfördelning, ålder, nedbrytningsstadier och naturliga störningar som till exempelvis brand. Detta ger förutsättningar för den stora mängd rödlistade och skyddsvärda djur, insekter, växter, mossor, lavar och svampar som noterats. Arter som dvärgbägarlav, lateritticka, lappticka, rynkskinn, doftticka, rosenticka, lunglav, knottrig blåslav, doftskinn och garnlav går alla att hitta i Rånesvärres skogar. Här kan man också skåda spindelblomster, knoppvitmossa, brokvitmossa, järpe och spår av utter.

I öster, ca 11 km söder om Nattavaara, sträcker den stora myrmosaiken Keskusvuoma ut sig och täcker ca 2/3 delar av naturreservatet. De ingående myrarna Keskuvuoma, Nättällimähpe och Lomontivuoma har mycket höga naturvärden och är utpekade som prioriterade för skyddsåtgärder i Myrskyddsplan för Sverige, som i sin tur är en viktig indikator i Sveriges miljö kvalitetsmål Myllrande våtmarker. Hela reservatets myrområdet sluttar från ca 440 m ö h på Rånesmyren i nordväst till ca 310 m ö h längst ner i sydöstra kanten av reservatet. Området avvattnas av flera större och mindre bäckar. I söder avvattnas Keskusvuoma genom Kaipajoki och Skaitejåkkå som rinner ner i Råneälven.

Keskusvuoma präglas av ett moränbacklandskap rikt på mindre tjärnar och fastmarksholmar med skog som har höga naturvärden. Här finns också många intressanta myrtyper som stora och öppna strängflarkkärr med rikt fågelliv, men även inslag av rikkärr där rödlistade arter påträffats. Bland strängflarkmyrarna dominerar lösbottomflarkar av fattig och rik typ. Flarkar av torvslamtyp hyser arter som dystarr och päronsvepemossa. På en av de större flarkarna har den sällsynta nordstarren noterats i riklig mängd.

I Keskusvuomas södra del finns stora brunmosseflarkar i vilka mjukmattor överväger med arter så som strängstarr och vattenklöver. Vissa av flarkarna övergår i små fastmattegolv med rik växtlighet där över 40 olika arter ingår. De topogena kärren ligger utspridda i landskapet, ofta i anslutning till fastmarkskanter. De öppna kärren dominerar med arter som trådstarr, dvärgbjörk och vattenklöver, samt källvitmossa, räffelmossa och kärrkammosa i bottenskiktet. Glest tallbevuxna rikkärr ingår med hjortron, skvattram, dvärgtranbär och rostvitmossa. Fläckvis förekommer rikligt med klotstarr.

Stängblandmyrar med stora lösbotenflaskar och flaskgölar finns i Keskusvuomas centrala delar. I anslutning till vattendragen finns väl utvecklade bäckmader och växtligheten är frodig tack vare de återkommande översvämningarna. Långa sträckor med glasbjörk följer de översvämmande markerna. Längs Ruenasbäcken och Skaitejåkki finns brandrefuger där trådbrosklav har påträffats. Fågellivet på de öppna strängflaskkärren är rikt med arter så som grönbena, svartsnäppa, gluttsnäppa, brushane, myrsnäppa samt dvärg- och enkelbeckasin. Blå kärrhök och jorduggla är exempel på rovfågelarter som förekommer här.

Rånesvärre ter sig tämligen orört och utan kulturlämningar frånsett den senare tidens skogsbruk inklusive skogsbilvägar. Det förekommer diken koncentrerade till järnväg, skogbrukade områden och i närheten av byn Koskivaara. Rånesvärre har länge brukats av de samebyar som räknar in markerna i sina totala betesområden och renskötsel bedrivs året runt. Gällivare skogssameby har här utpekade årstidsområden; sommar-, höst-, vår-, och förvinterland. Man har även trivselland, kalvningsland, brunstland, uppsamlingsområde och flyttled i eller kring Rånesvärre. Andra samebyar som i varierande grad brukar markerna beroende på till exempel säsong och betestillgång är Sirges, Tuorpon, Unna Tjerusj, Udtja och Jåhkågaska tjiellde.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen enligt Bilaga 6. Tid för överklagande räknas från den dag beslutet kungörs i ortstidning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, vilka gäller omedelbart.

Beslutande

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Lotta Finstorp efter föredragning av naturskyddshandläggare Alexandra Lindmark. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog även chefen för naturskyddsenheten Per-Anders Jonsson samt jurist Johan Lindberg.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor:

1. Karta över reservatet
2. Översiktskarta
3. Karta över områden för utredning av eventuella skötselåtgärder
4. Karta över byggnader som omfattas av undantag A4 i reservatsföreskrifterna

Länsstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

Datum
2024-04-22

Diarienummer
511-5751-2022

NVR ID
2022309

14 (14
)

5. Karta över område som avses i undantag A5 i reservatsföreskrifterna
6. Hur man överklagar
7. Skötselplan

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 511-5751-2022

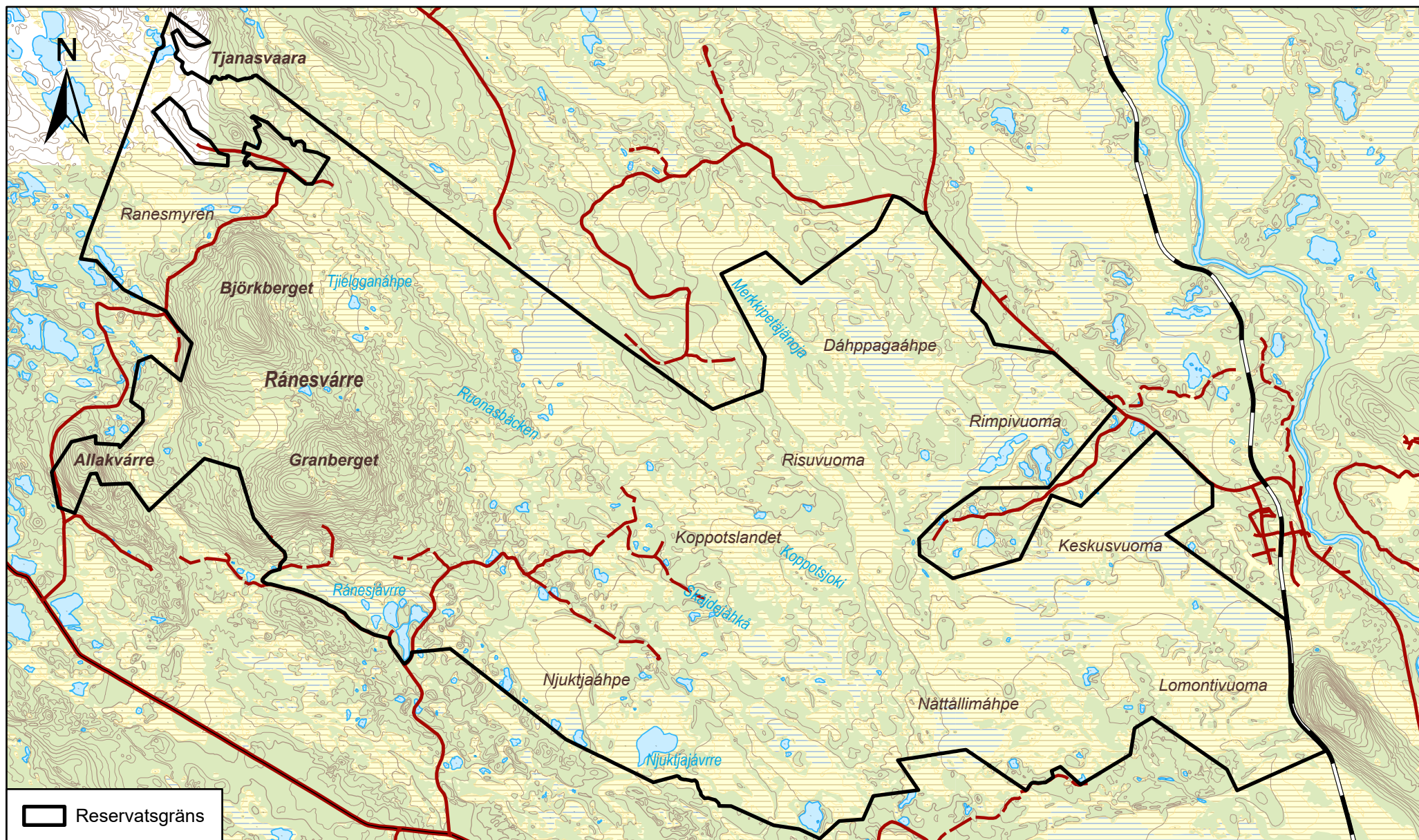
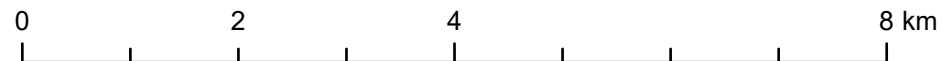
NVR ID 2022309

Bilaga 1

Rånesvårre naturreservat

Areal: ca 8640 ha

Skala: 1:70 000

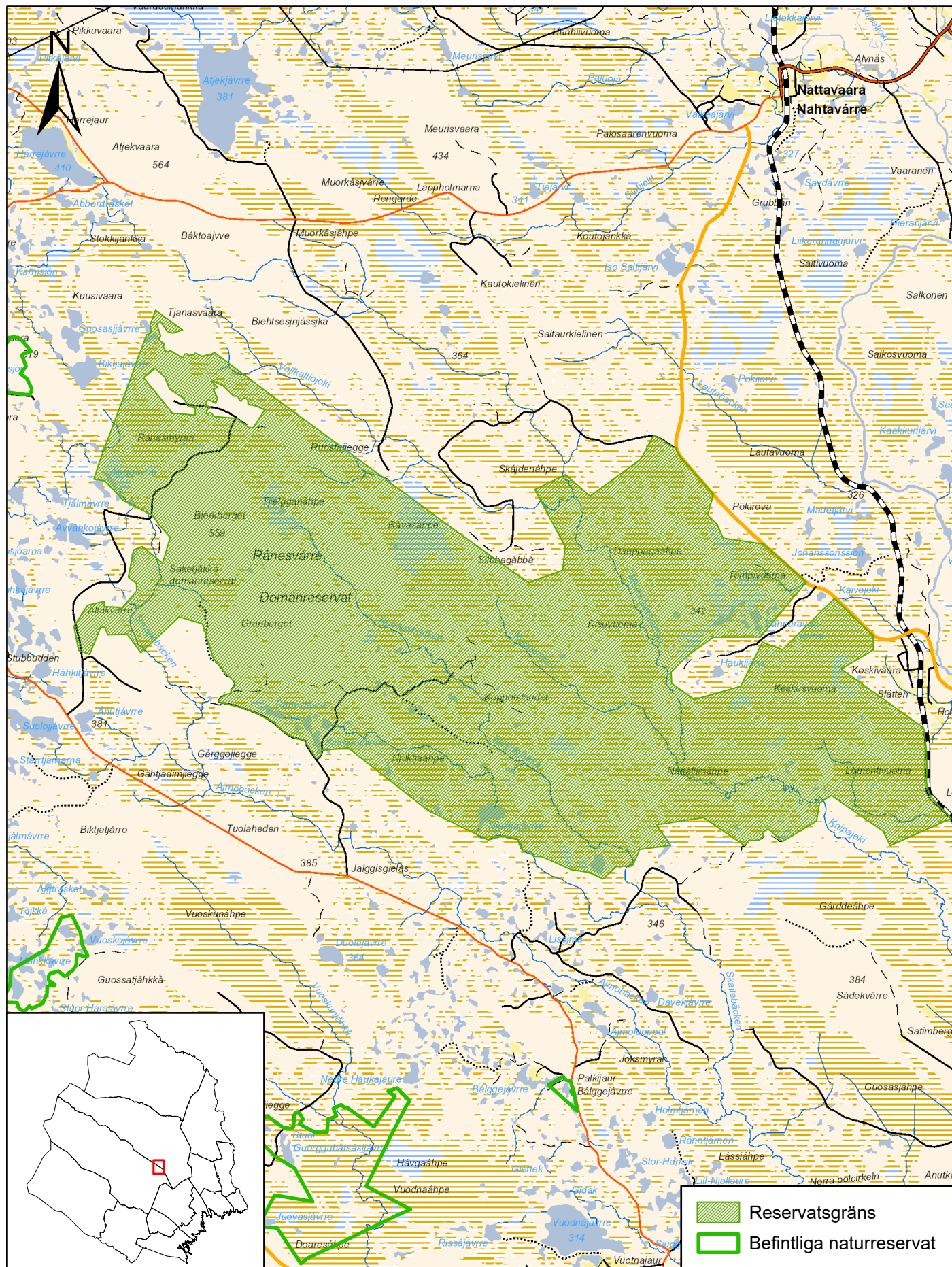
Rånesvårre naturreservat

Jokkmokks & Gällivare kommuner

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:100 000

0 2 4 8 km

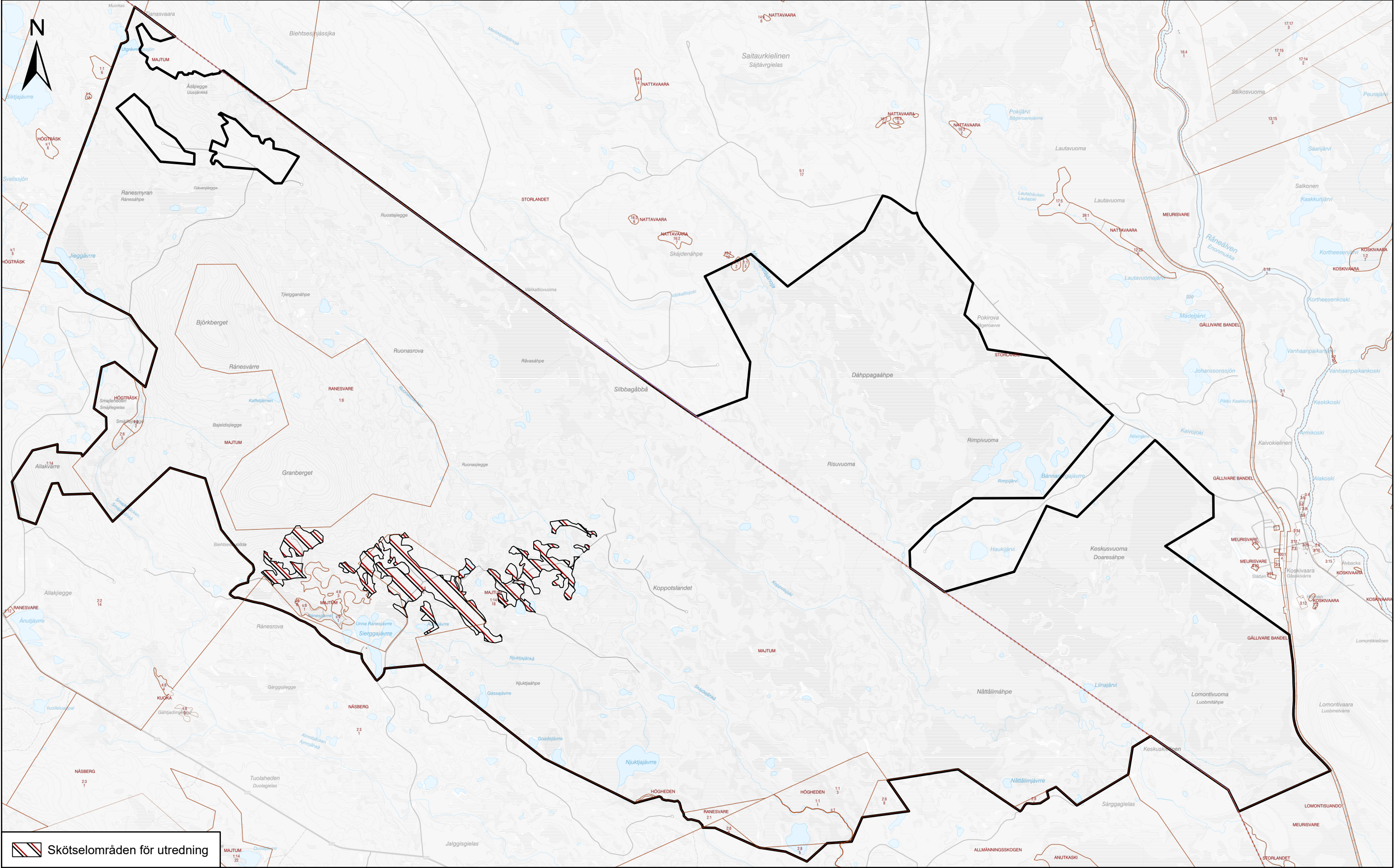
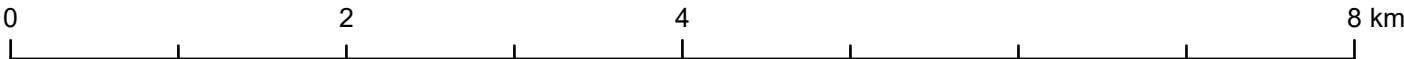

Rånesvårre naturreservat
Områden för utredning av eventuella skötselåtgärder

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:45 000

 Skötselområden för utredning

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 511-5751-2022

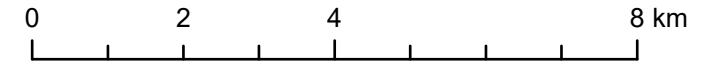
NVR ID 2022309

Bilaga 4

Rånesvårre naturreservat

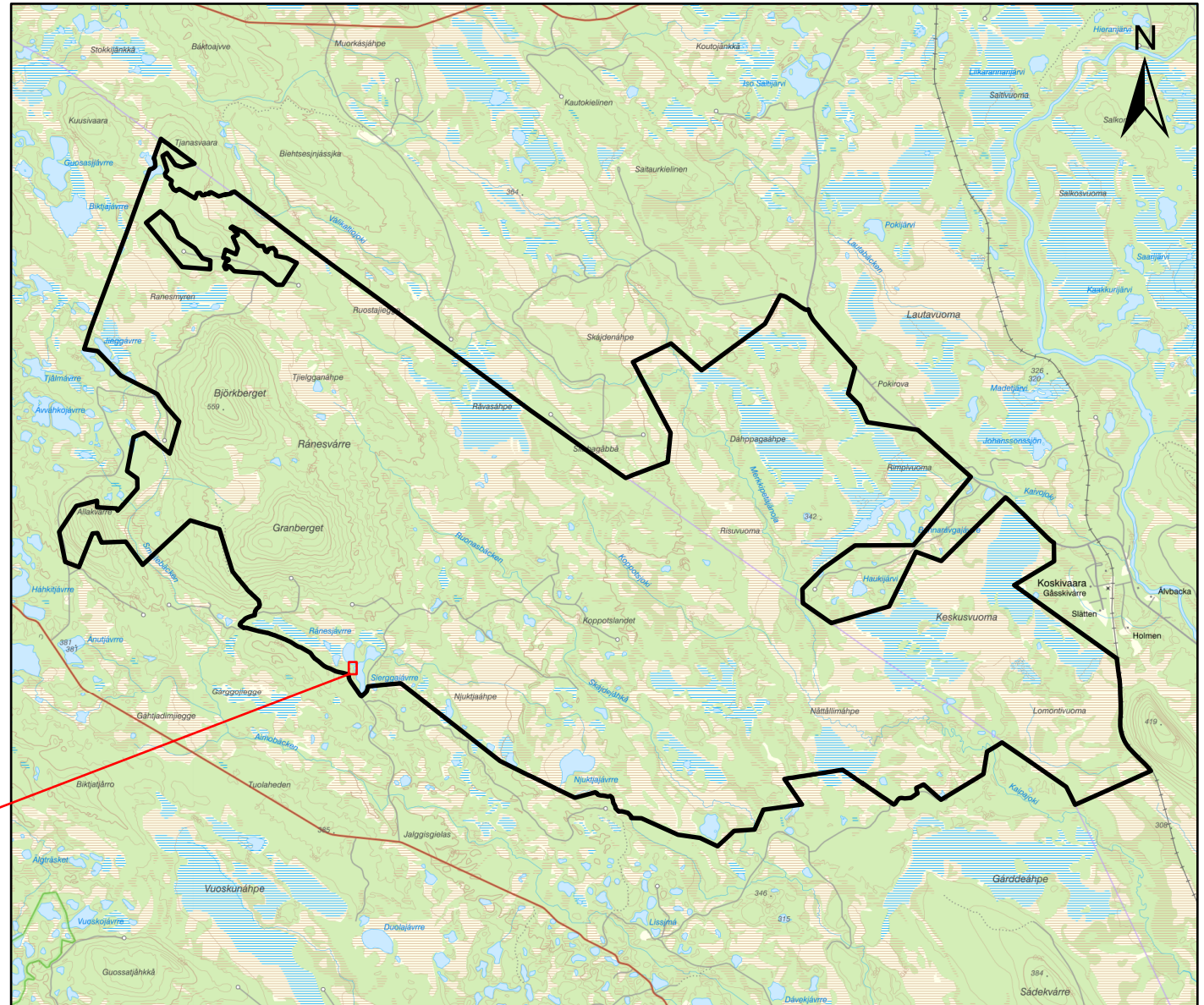
Byggnader som avses i undantag A4 i reservatsföreskrifterna

Skala: 1:100 000

0 40 m
Skala: 1:1 500

- Föreskriftsområde A4
- Reservatsgräns
- Fastighetsgräns

Länsstyrelsen
Norrbotten

Diariennr 511-5751-2022

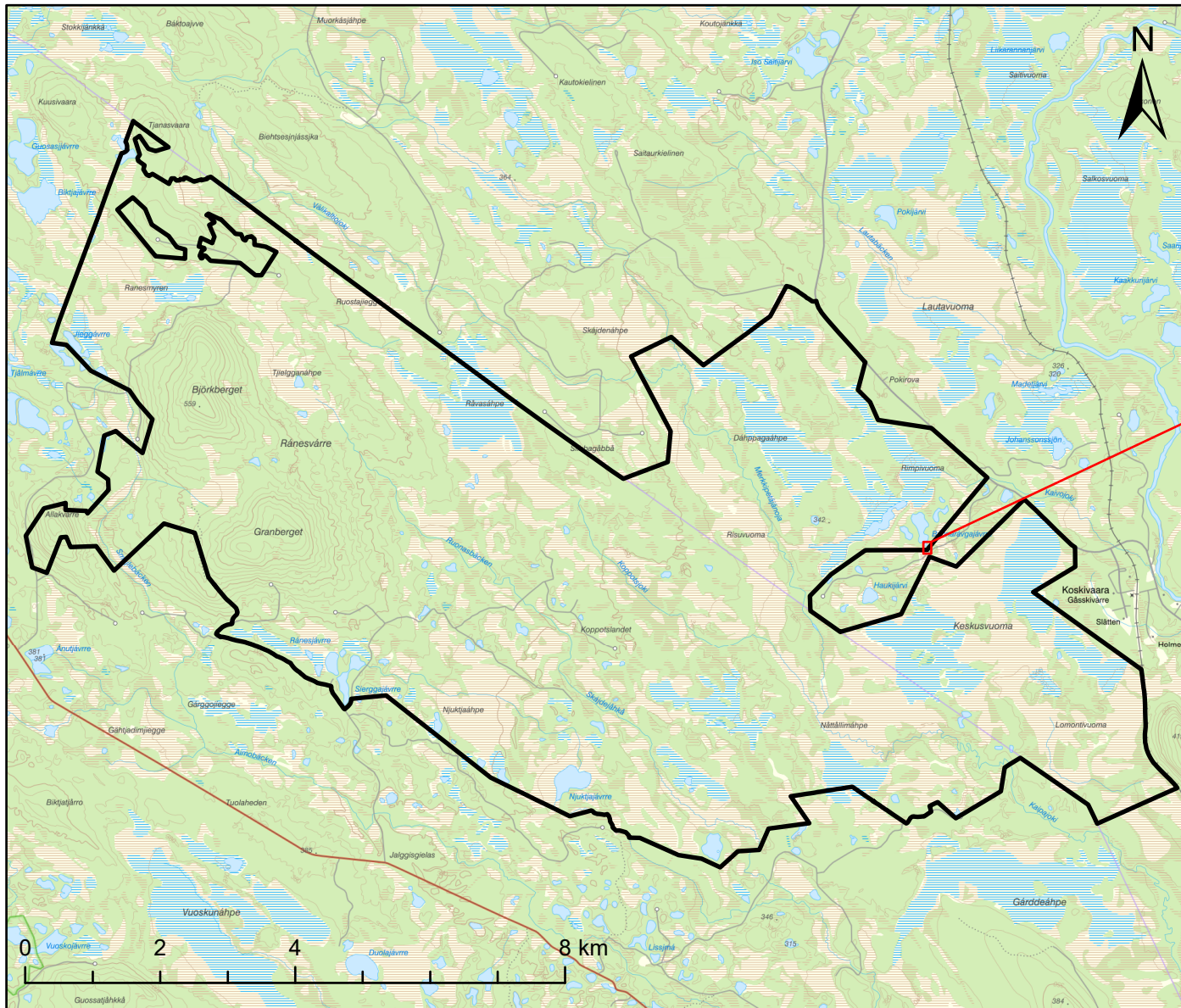
NVR ID 2022309

Bilaga 5

Rånesvårre naturreservat

Område som avses i undantag A5 i reservatsföreskrifterna

Skala: 1:95 000

- Reservatsgräns
- Föreskriftsområde A5

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange diarienumret för detta ärende. Numret finns uppe till höger på första sidan.